

LANDSTINGET BLEKINGE
REVISIONEN

Revisorernas redogörelse 2017

Bilaga till revisionsberättelsen

LANDSTINGET BLEKINGE
REVISIONEN

Innehåll

1. Granskningens omfattning och inriktning	2
2. Ändamålsenlig verksamhet.....	2
3. Ekonomiskt tillfredsställande verksamhet	3
3.1. Avstämning av balanskravet	4
3.2. Finansiella mål	4
3.3. Övriga finansiella nyckeltal.....	6
4. Rättvisande räkenskaper.....	7
4.1 Bokslutsprocessen	7
4.2 Sammanställd redovisning	8
4.3 Resultaträkningen analys och kommentarer.....	8
4.4 Driftsresultat per förvaltning	9
4.5 Investeringsverksamheten	13
4.6 Budgetprocessen	13
4.7 Kommentarer till granskning av balansräkningen	13
4.8 Tvister	15
4.9 Kassaflödesanalys	15
5. Intern kontroll.....	16
6. Fördjupade granskningar	17
7. Sammanfattande bedömning	19

1. Granskningens omfattning och inriktning

Revisionen har utförts i enlighet med kommunallagen, god revisionsred i kommunal verksamhet och Landstingets revisionsreglemente. Det innebär att all verksamhet har ingått i granskningen och syftet är att bedöma om verksamheterna sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som sker inom Landstinget är tillräcklig.

Revisionen har genomförts i enlighet med den fastställda revisionsplanen för 2017 och omfattar Landstingsstyrelsen, Nämnden för Blekingesjukhuset, Nämnden för psykiatri och habilitering, Nämnden för primärvård och folktandvård, Patientnämnden, Folkhögskolenämnden och Samverkansnämnden i Blekinge.

Enligt Kommunallagen 9 kapitlet 9 a § granskades även den av Landstinget upprättade delårsrapporten per 2017-08-31. Revisorernas bedömning av delårsrapporten bifogades rapporten då den behandlades av landstingsfullmäktige.

Vi har i likhet med tidigare år biträttats av sakkunniga revisorer från Ernst & Young AB.

Denna rapport ger en sammanfattande redogörelse av 2017 års revision och ligger som en bilaga till revisionsberättelsen.

2. Ändamålsenlig verksamhet

Lagen ställer krav på att budgeten ska innehålla finansiella mål samt mål och riktlinjer för verksamheten. Målen ska utvärderas och redovisas i förvaltningsberättelsen. Ändamålsenlig verksamhet innebär således bland annat genomförandet av lagstadgade uppgifter samt hörksamhet och följsamhet till av landstingsfullmäktige beslutade mål.

Budgeten för 2017 innehåller fyra politiskt prioriterade (övergripande) mål:

1. God hälso- och sjukvård och bättre folkhälsa
2. Aktivt klimat och miljöarbete för hållbara livsmiljöer
3. Hållbar kostnadsutveckling för en stabil ekonomi
4. Engagerade medarbetare med goda utvecklingsmöjligheter

I stort är målstrukturen den samma som gällde för 2016.

Respektive nämnd följer upp de delmål som bedöms tillämpbara för den specifika verksamheten.

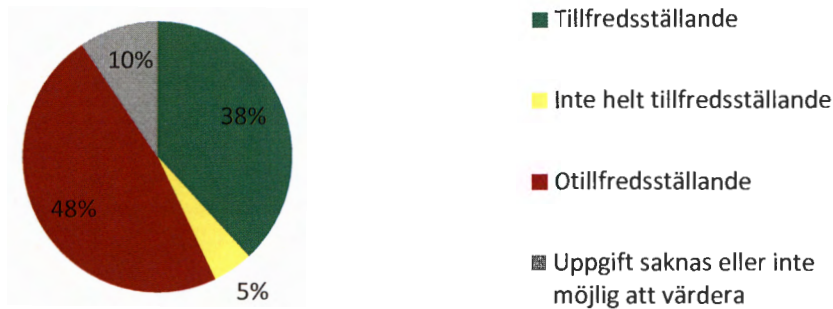
Delmålen sammanfattas i årsredovisningen med utvärdering av måluppfyllelsen i fyra kategorier,

- ▶ tillfredsställande,
- ▶ inte helt tillfredsställande,
- ▶ otillfredsställande samt
- ▶ uppgift saknas eller är inte möjlig att utvärdera.

I diagrammet nedan görs en samlad redovisning av utfallet för samtliga indikatorer. Detta innebär alltså att samtliga nämnders utfall vägts in i bedömning för respektive indikatorer. Ett

par nämnder kan alltså uppfylla målet men bedömningen blir trots allt sammantaget att delmålet ej är uppfyllt. Av de 21 delmålen är totalt 8 tillfredsställande uppfyllda, 1 inte helt tillfredsställande uppfyllt medan 10 ej är uppfyllda. 2 indikatorer har bedömts ej tillämpbara. Detta åskådliggörs enligt nedan.

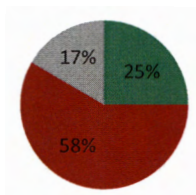
Sammantagen måluppfyllelse för Landstinget i stort (samtliga fyra målområden inkluderade):

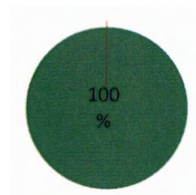
När måluppfyllelse istället analyseras på nämnds nivå kan vi se ett något positivare utfall. Detta beror på att enskilda nämnder kan uppnå ett delmål även om Landstinget inte gör det i stort. Se måluppfyllelse på nämnds nivå enligt nedan.

Måluppföljning per målområde utifrån nämndernas måluppföljning:

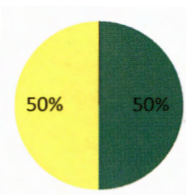
En god hälso- och sjukvård

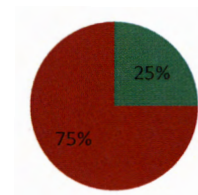
Aktivt klimat- och miljöarbete

Engagerade medarbetare

Stabil ekonomi

Årsredovisningen ger en innehållsrik beskrivning av verksamhetens utfall i förhållande till de uppsatta målen. Landstingsstyrelsen har gjort en sammantagen bedömning för samtliga förvaltningar gällande respektive delmål. Kommentarer och analys har därutöver uttryckts för respektive övergripande målområde. En samlad bedömning för Landstinget i stort har lämnats.

Vi bedömer att utfallet av verksamhetsmålen samt de finansiella målen ej är fullt förenliga med fullmäktiges beslutade mål.

3. Ekonomiskt tillfredsställande verksamhet

God ekonomisk hushållning och kostnadseffektivitet utgör centrala begrepp i Kommunallagen och har därmed stor betydelse i kommuner och landsting. Utgångspunkten är att varje

generation ska betala för sin välfärd och inte överlåta åt efterkommande generationer att betala.

Allmänt kan de finansiella målen anses avse de ekonomiska ramarna medan verksamhetsmålen avser kvaliteten och inriktningen på den verksamhet som skall utföras.

3.1. Avstämning av balanskravet

I årsredovisningen framgår att balanskravet inte uppnås för 2017 med ett negativt balanskravsresultat om -61,8 Mkr. Landstinget redovisades under 2015 ett balanskravsresultat på -16,0 Mkr. 2016 redovisades ett balanskravsresultat på 7,1 Mkr. Detta innebär att Landstinget har ett kvarstående balanskravsunderskott på 8,9 Mkr från 2015 som ska återställas 2018. Landstinget har 2017 ett resultat om totalt -77,0 Mkr. Detta resultat har sedermera korrigerats med realiserade förluster i värdepapper på totalt 15,2 Mkr varefter balanskravsresultatet 2017 uppgår till -61,8 Mkr.

Balanskravsresultat för de tre senaste åren
(belopp i Mkr)

-61,8	7,1	-16,0
2017	2016	2015

Vi kan konstatera att Landstinget ännu ej har återställt det balanskravsunderskott som uppkom under 2015. Detta ska vara återställt under 2018 medan balanskravsresultatet för 2017 på -61,8 Mkr ska återställa senast 2020.

I 8 kapitlet 5a § Kommunallagen (1991:900) anges att om balanskravsresultatet enligt 4 kapitlet 3a § Lag (1997:614) om kommunal redovisning är negativt för ett visst räkenskapsår, ska det regleras under de närmast följande tre åren. Fullmäktige ska anta en åtgärdsplan för hur regleringen ska ske. Beslut om reglering ska fattas senast i budgeten det tredje året efter det år då det negativa balanskravsresultatet uppstod.

Landstingsfullmäktige har inte beslutat om en åtgärdsplan i budgeten för 2018 avseende underskottet från 2015. Budgeterat resultat för 2018 uppgår till 13,1 Mkr vilket skulle indikera att balanskravsresultatet för 2015 återställs 2018. Vår rekommendation är att landstingsfullmäktige senast i samband med budget 2020 beslutar om en åtgärdsplan för återställande av balanskravsunderskottet från 2017.

3.2. Finansiella mål

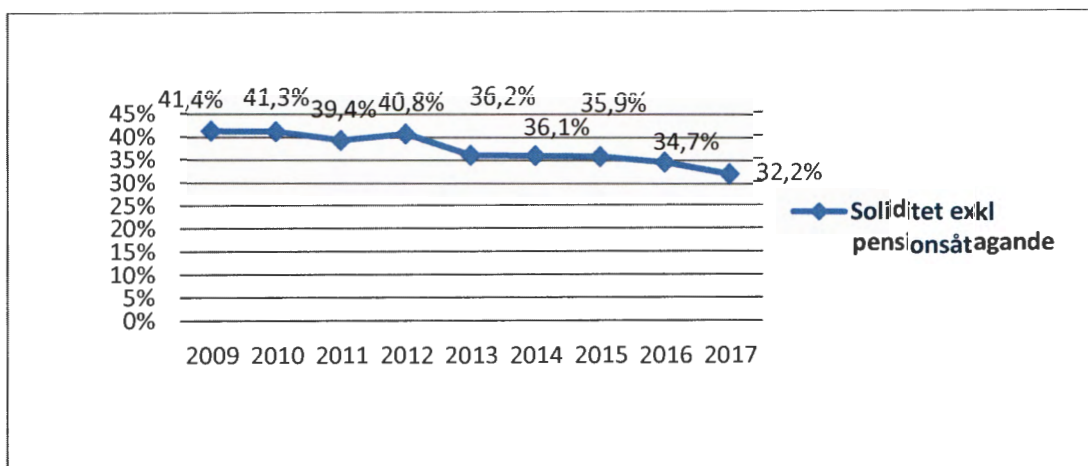
Landstingsplanen 2017-2019 konkretiserar begreppen kostnadseffektivitet och god ekonomisk hushållning genom det politiskt prioriterade målet "hållbar kostnadsutveckling för en långsiktigt stabil ekonomi" som bryts ner i fyra indikatorer. Dessa är:

- Soliditet: Målvärde minst 35%.
  - Soliditeten för 2017 uppgår till 32,2% (34,7%) exklusive pensionsåtagande. Målet är inte uppfyllt. Inklusivt pensionsåtagandet (2 716,3 Mkr) är soliditeten negativ.

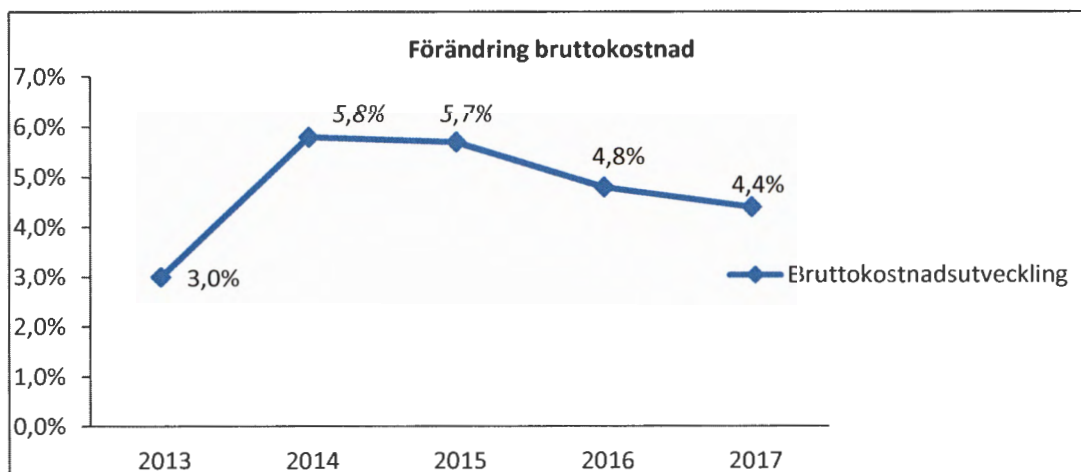

LANDSTINGET BLEKINGE REVISIONEN

- Budgetföljsamhet för landstinget som helhet. Mått; utfall i förhållande till budget i%.
  - Sex av elva förvaltningar/nämnder höll inte beslutade budgetramar (se även under punkt 4.4 nedan). Målet är inte uppfyllt.
- Real avkastning på 3% i genomsnitt under en femårsperiod.
  - Avkastningskravet på den mätbara perioden (2014-2017) uppgår till totalt 15,3%.
  - Landstinget uppnår detta mål genom att uppvisa en avkastning på 21,3% under ovan nämnda period.
- Kostnadsutveckling: Mått; Landstinget skall ha en lika eller lägre kostnadsutveckling än i gällande budget (1,1%).
  - Landstinget har innevarande år en bruttokostnadsutveckling på 4,4%. Landstinget uppnår ej målet.

Vår bedömning, utifrån sammanställningen ovan, är att Landstinget endast uppnår ett av fullmäktiges fyra beslutade finansiella mål, avkastning på pensionsplaceringar.

3.3. Övriga finansiella nyckeltal

Nettokostnads- och skatteintäktsutveckling

Verksamhetens nettokostnader uppgår till 4 924,3 Mkr vilket är 252,0 Mkr över föregående års utfall om 4 672,3 Mkr. Ökningstakten för verksamhetens nettokostnader uppgår till 5,4% jämfört med 2016. Största kostnadsposterna som ökat jämfört med föregående år utgörs av:

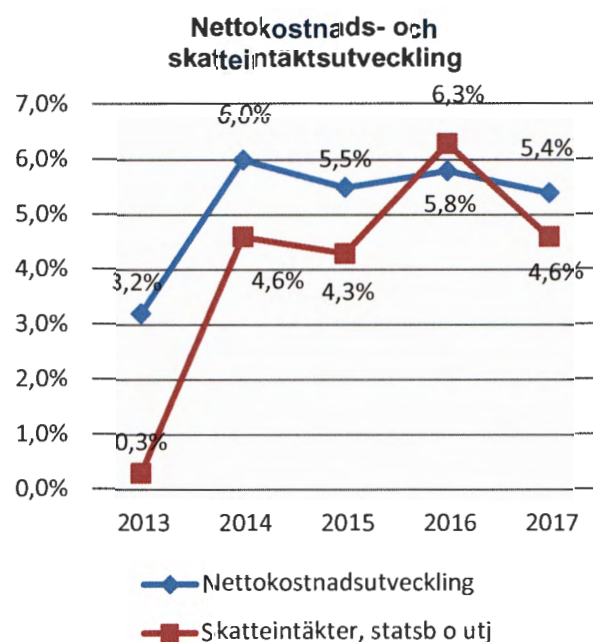
- personalkostnader 106,4 Mkr (+3,4%),
- inhyrd personal 24,8 Mkr (+18,0%)
- läkemedelskostnader 44,1 Mkr (+8,3%) samt
- köpt vård 19,7 Mkr (+4,8%).

Skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning uppgår till 4 849,1 Mkr för 2017. Jämfört med föregående års utfall om till 4 635,8 Mkr är detta en ökning om 213,3 Mkr. Förklaring till den stora ökningen har bland annat sitt ursprung i att Landstinget erhöll 62,1 Mkr mer avseende inkomstutjämningsystemet, 25,2 Mkr extra för läkemedelsförmånen samt att Regleringsavgiften minskade med 11,7 Mkr. Landstinget Blekinge erhöll dessutom 48,4 Mkr från Valfärdsmiljarderna under 2017.

Ökningstakten avseende skatteintäkter, bidrag och utjämning är mellan 2017 och 2016 uppgår till 4,6% vilket kan jämföras med ökningstakten för verksamhetens nettokostnader om 5,4%.

För 2013-2015 var ökningstakten för skatteintäkter lägre än nettokostnadsökningen. Förhållande avseende ökningstakter mellan nettokostnader och skatteintäkter var kortvarigt omvänt under 2016. För 2017 är ökningstakten återigen högre för nettokostnaderna i jämförelse med skatteintäkterna.

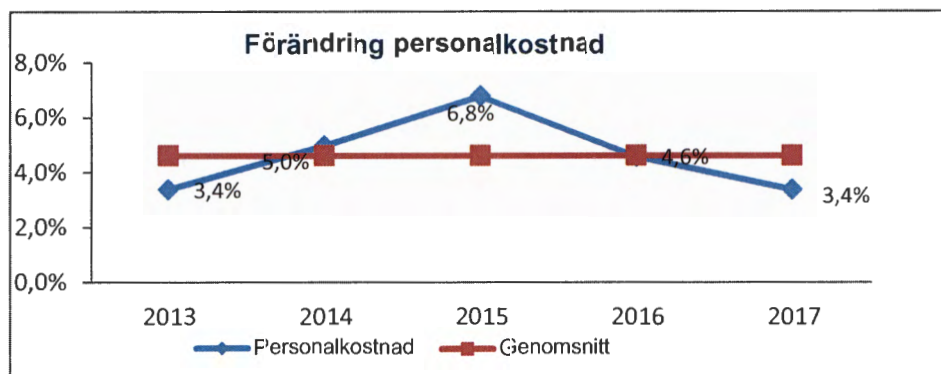
Nettokostnaderna uppgår till 101,6% av skatteintäkterna. En tumregel är att nettokostnaderna helst inte bör överstiga 98% av skatteintäkter, bidrag och utjämning. Kostnadsutvecklingen för Landstinget är oroande.

Personalkostnader

Landstingets personalkostnader inkl hyrpersonal 163 Mkr (f å 138 Mkr) motsvarar drygt 56% (57%) av den totala kostnadsmassan inom Landstinget Blekinge.

Under 2017 har Landstingets personalkostnader ökat från totalt 3 120,4 Mkr till 3 226,5 Mkr, vilket motsvarar en ökning på 3,4%. Ökningstakten är förvisso lägre än den ökningstakt som förelegat 2015 och 2016. Ökningstakten om 3,4% överstiger tydligt den budget som lagts på 2,4% i ökning. Den överskridande ökningstakten om 1,0 procentenheter gentemot budget motsvarar 31,2 Mkr och får således en stor påverkan på resultatet.

Investeringar

Landstinget Blekinge hade en investeringsram om totalt 401,2 Mkr för 2017. Flera större investeringsprojekt kom ej igång i tid, varför den genomförda investeringsvolymen uppgick till totalt 233,3 Mkr under 2017. Denna siffra understeg även Landstingets delårsrapportens prognos från delårsbokslutet om investeringar på totalt 278,5 Mkr. Vi noterar att investeringstakten minskat gentemot föregående år då totala investeringar gjordes om 273,6 Mkr.

Landstingets största investeringar utgörs av investeringar i fastighet på 144,3 Mkr samt i medicinsk teknisk utrustning om totalt 48,1 Mkr. Dessa poster är lägre än under fjolåret då Landstinget investerade för 174,4 Mkr respektive 67,8Mkr i ovan nämnda områden.

Årsredovisningen saknar en fullständig uppföljning av investeringar mot budget. Uppföljning mot budget görs enbart på aggregerad nivå.

4. Rättvisande räkenskaper

4.1 Bokslutsprocessen

Under 2017 har delar av ekonomisystemet uppdaterats. Uppdateringen har medfört att Landstinget har haft svårigheter att leverera efterfrågad dokumentation till revisionen, exempelvis detaljerade kund- och leverantörsreskontror. Landstinget bedöms övergripande ha en väl utvecklad och fungerande bokslutsprocess. Dokumentationen och kvaliteten i årsbokslutet bedöms, med undantag för ovanstående notering, hålla tillräckligt hög kvalitet och granskningen har inte påvisat något annat än att deadlines och uppsatt tidplan har efterföljts. Interna bokslutsinstruktioner finns upprättade och bedöms i allt väsentligt ha efterföljts.

LANDSTINGET BLEKINGE REVISIONEN

4.2 Sammanställd redovisning

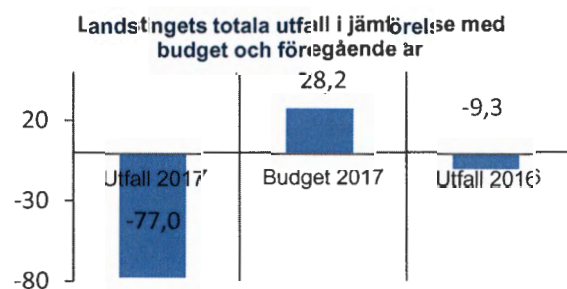
Landstinget Blekinge upprättar i likhet med tidigare år ingen sammanställd redovisning. Argumenten som anges under Redovisningsprinciper i årsredovisningen är att en sammanställd redovisning inte tillför ytterligare väsentlig information.

Enligt Rådet för Kommunal Redovisning, RKR:s rekommendation 8.2 Sammanställd redovisning skall sammanställd redovisning upprättas då koncernföretagens sammanlagda omsättning överstiger 5% av skatteintäkter och statsbidrag. Undantag kan göras för de företag vars omsättning och omslutning understiger 2% av skatteintäkter och statsbidrag. Då endast Region Blekinge kvarstår att konsolidera i årsredovisningen har Landstinget gjort en bedömning att en sammanställd redovisning ej tillför ytterligare väsentlig information. Då Landstingets andel (50%) av Region Blekinges omsättning motsvarar 12,8% av skatteintäkter och generella statsbidrag är Landstinget enligt rekommendationen skyldig att upprätta en sammanställd redovisning.

Efter noterna i årsredovisningen görs en beskrivning av Landstinget Blekinges dotterbolag och stiftelser samt kommunalförbundet Region Blekinge. Av RKR 8.2 framgår vilka upplysningar som skall lämnas samt att översikten av Landstingets samlade verksamhet skall lämnas i förvaltningsberättelsen.

4.3 Resultaträkningen analys och kommentarer

Årets resultat uppgår till -77,0 Mkr vilket är 67,7 Mkr lägre än föregående år. Landstingets budget för 2017 uppgick till 28,2 Mkr. I förhållande till budget är årets resultat 105,2 Mkr lägre.

Innevarande års poster av engångskaraktär består av Valfärdsmiljarderna om 48,4 Mkr och realisationsnetto för pensioner med 7,5 Mkr. Rensat från dessa poster av engångskaraktär uppgår resultatet till -117,9 Mkr för innevarande år. Vid jämförelse med föregående år uppgår resultatet rensat från engångsposter till -62,3 Mkr.

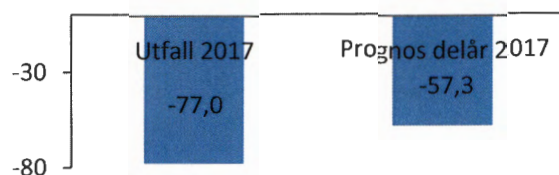
Vid en jämförelse med budget är verksamhetens nettokostnader 131,1 Mkr högre än budget. Skatteintäkter och generella statsbidrag är 44,9 Mkr högre och finansriettot 18,5 Mkr lägre än budget. Under 2017 erhöll Landstinget 48,4 Mkr från Valfärdsmiljarderna, vilket inte ingick i budgeten. 34,2 Mkr redovisas som generellt bidrag och 14,2 Mkr redovisas som kostnadsutjämning.

LANDSTINGET BLEKINGE REVISIONEN

Jämförelse av resultatutfall 2017 mot delårsprognos I förhållande till den prognos som avlämnades per 2017-08-31 är utfallet 19,7 Mkr lägre. Verksamhetens nettokostnader är 65,7 Mkr högre än delårsprognosen.

Landstingets totala utfall i jämförelse med prognos avlämnad vid delårsbokslut 2017-06

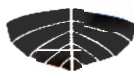
Skatteintäkterna (inkl. generella statsbidrag) blev 48,3 Mkr bättre än prognos och finansnettot 2,2 Mkr bättre. Det försämrade finansnettot förklaras av realisationsförluster för sålda aktier inom pensionsmedelsförvaltningen.

4.4 Driftsresultat per förvaltning

Verksamheternas totala avvikelser mot budget uppgår till -105,2 Mkr. Jämfört med prognosen vid delårsbokslutet innebär det en försämring med 19,7 Mkr. Det är främst Blekingesjukhuset, Folk tandvården och Landstingservice som uppvisar försämrat resultat. Landstingsgemensamt och Psykiatri och habilitering uppvisar förbättrat resultat gentemot prognos i delåret.

Nedan kommenteras avvikelserna för de förvaltningar som uppvisar de största avvikelserna.

Budgetavvikelse, Mkr	2017 Utfall	2017 prognos aug
Primärvård	-25,4	26,0
Blekingesjukhuset	-197,0	-178,9
Psykiatri och habilitering	8,7	0,5
Folk tandvård	-5,6	0,4
Blekinge Folkhögskola	0,5	0,0
Landstingservice	-3,9	6,5
Landstingsdirektörens stab	4,4	3,8
Landstingsgemensamt	7,0	-2,6
Samverkansnämnd	-0,7	0,3
Patientnämnden	-0,1	-0,1
Finansförvaltningen	106,8	110,5
Total budgetavvikelse	-105,2	-85,5

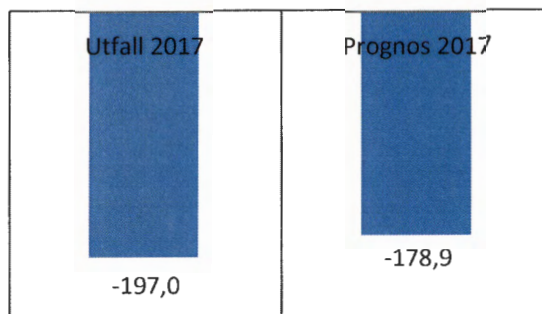

LANDSTINGET BLEKINGE REVISIONEN

Blekingesjukhuset visar ett underskott i förhållande till budget om 197,0 Mkr, att jämföra med prognosen i delårsrapporten om -178,9 Mkr.

Totala intäkter har minskat -1,2 Mkr mot budget. Bidragande orsaker är lägre statsbidragsintäkter, lägre intäkter för såld vård på grund av att inflödet av gynekologi-, kirurgi-, thorax- och barnpatienter minskade samt lägre asylintäkter. Totalt har Landstingsfullmäktige beslutat om tilläggsbudget 103,8 Mkr för 2017.

Budgetavvikelse utfall och prognos (Mkr)

Bruttokostnaderna har ökat 196,0 Mkr mot budget. Ökade personalkostnader redovisas med 22,7 Mkr i förhållande till budget. Bristen på specialister inom medicin, thorax, kvinnosjukvård, kirurgi och röntgen har ökat behovet av inhyrd personal. Budgetunderskottet förklaras, i likhet med föregående år, av bl.a. fler hyrpersonal, vårdtunga patienter, köpt vård, nya och dyrare läkemedel, sjukvårdsartiklar, lab/röntgen samt ökade fastighetskostnader efter om- och tillbyggnader. I förhållande till 2016 har kostnaderna för personal ökat med 55 Mkr.

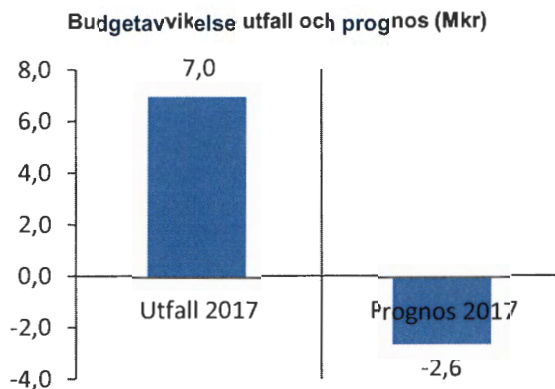
De kraftigt ökade kostnaderna för tredje tertiet, och härmed avvikelsen mot prognos, förklaras främst av att personalkostnaderna och kostnaderna för köpt vård blev betydligt högre än förväntat under september-december. Den köpta vården bedöms generellt sett svår att prognosticera då de enskilt dyra vårdtillfällena varierar i antal över tid. Utfallen av den köpta vården kommer inte BLS till kännedom förrän vårdkontakten är avslutad, diagnosatt och fakturerad vilket innebär två månaders eftersläpning. Utvecklingen tenderar även att bli alltmer högteknologisk vilket innebär ökade kostnader för utförd vård.

Vidare utgick augustiprognosen för såväl intäkter som kostnader för lab/röntgen (medicinsk service) ifrån en relativt låg kostnadsutveckling under årets första månader. Även kostnaderna för öppenvårdsläkemedel var initialt låga de åtta första månaderna. Prognosen byggde på antagande om samma kostnadsutveckling men utvecklingen innebar mer avancerade, kostsamma läkemedel och ökat antal förskrivningar. Förvaltningen uppger sig även haft problem att prognosticera slutenvårdsläkemedel under året pga. ej tillförlitlig statistik. Sjukvårdsartiklar har påverkats av att fakturor för diabeteshjälpmedel felaktigt konterats centralt under året, medan omföring till BLS har skett i december.

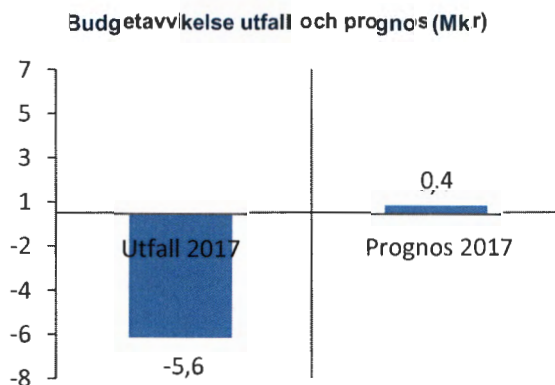

LANDSTINGET BLEKINGE REVISIONEN

Landstingsgemensamt visar ett överskott i förhållande till budget om 7,0 Mkr. Avvikelsen beror bland annat på förväntad återbetalning från Blekingetrafiken, lägre kostnader för öppenvårdsläkemedel, som i sin tur berodde på läkemedelsrabatter, lägre kostnader för Primärvårdens ST-läkare, anslag för ytterligare satsningar och primärvårdens ST-läkare, lägre kostnader för förtroendemannaorganisationen. Hälsöval avvek positivt vilket i huvudsak berodde på att budget för oförutsedda kostnader samt att forskning och utveckling inte förbrukades. För 2017 fanns ett anslag för ytterligare satsningar på 8,5 Mkr. Av dessa använde Landstinget 1 Mkr.

Folktandvården redovisar en negativ budgetavvikelse för 2017 på -5,6 Mkr. Prognosen vid delåret uppgick till 0,4 Mkr. Differensen mellan prognos och utfall uppgår till -6,0 Mkr. Förvaltningen redovisar ett underskott mot budget för beställarverksamhet på -8,4 Mkr, vilket består i huvudsak av -1,6 Mkr för behandlingskostnader avseende asylsökande barn, -1,3 Mkr avseende tolk-kostnader avseende patienter med uppehållstillstånd samt -5,6 Mkr avseende den organiserade barntandvården till följd av höjd åldersgräns för fritandvård.

Primärvården visar ett underskott i

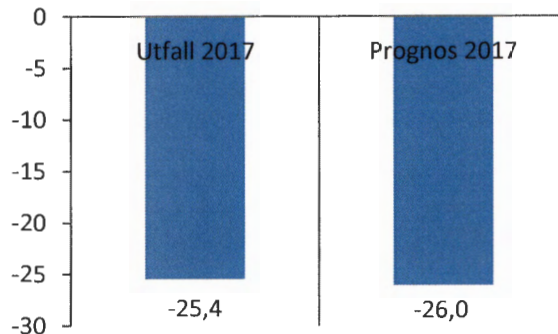

LANDSTINGET BLEKINGE REVISIONEN

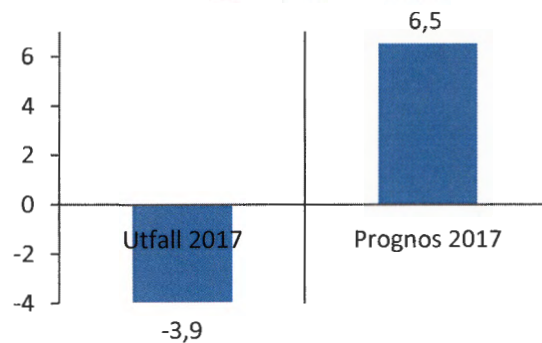
förhållande till budget om -25,4 Mkr. Avvikelsen fördelas på Hälsovalsverksamheten -26,7 Mkr och den anslagsfinansierade verksamheten +1,3 Mkr. Främsta orsaken till underskottet som anges är att hälsovalsersättningen inte ökade i samma takt som verksamhetskostnaderna. Verksamheten har ökade personalkostnader, läkemedelskostnader och laboratoriekostnader. Även kostnaden för hyrläkare har ökat pga svårighet att rekrytera.

Budgetavvikelse utfall och prognos (Mkr)

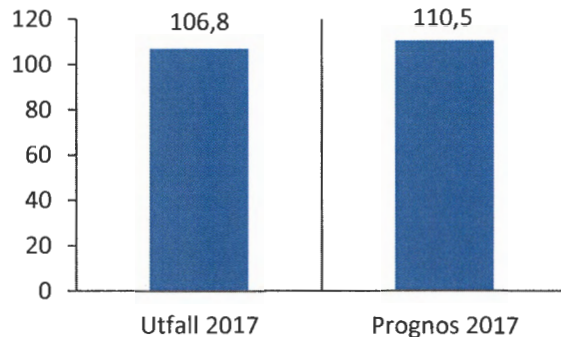
Landstingservice uppvisar ett underskott mot budget på 3,9 Mkr. I samband med årsbokslutet korrigerades intäkterna ner med 14,9 Mkr pga att LTS debiterat för höga priser avseende kapitalkostnader. Detta bidrar till att intäkterna jämfört med prognos blev lägre, totalt 5,1 Mkr. Personalkostnaderna blev dessutom 2,9 Mkr högre än prognostiserat medan driftkostnaderna blev 5,9 Mkr lägre och avskrivningarna 0,9 Mkr lägre än prognos.

Budgetavvikelse utfall och prognos (Mkr)

Finansförvaltningen uppvisar ett överskott mot budget på 106,8 Mkr. Den största positiva avvikelsen utgörs av att statsbidrag och skatteintäkter ligger klart över budget. Negativ avvikelse är t.ex. generellt ökad kostnads massa, liksom ett finansnetto som ligger under budget.

Budgetavvikelse utfall och prognos (Mkr)

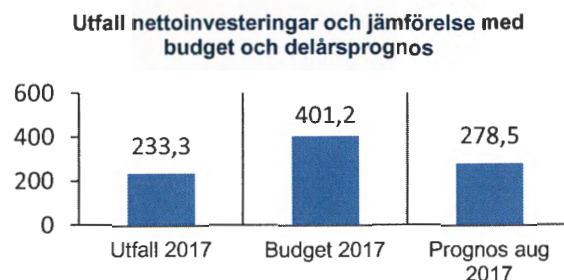

LANDSTINGET BLEKINGE REVISIONEN

4.5 Investeringsverksamheten

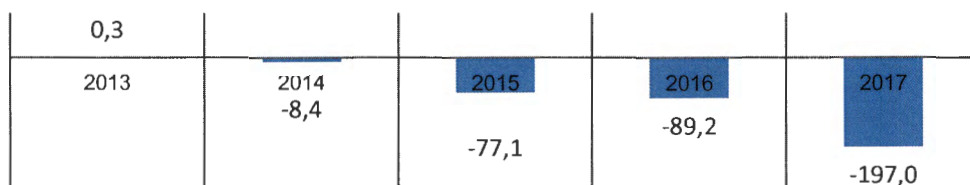
Investeringsbudgeten för 2017 uppgick till 401,2 Mkr. Utfallet under 2017 uppgick till 233,3 Mkr vilket innebär en genomförandegrad om cirka 58%. Avvikelsen i kronor uppgår till 167,9 Mkr. Redogörelse av genomförda större projekt lämnas i förvaltningsberättelsen. Däremot saknas uppgift om vilka projekt som ej blivit genomförda. I redogörelsen görs jämförelse mot budget per projekt. Det lämnas inga kommentarer till redovisade avvikelser.

4.6 Budgetprocessen

Tidigare års genomförda granskningar har konstaterat att budgetprocessen i stor utsträckning präglats av en enkelriktad resursfördelningsprocess. Kopplingen mellan förvaltningarnas uppdrag och budgetförutsättningarna har lett till otillräckliga möjligheter till ekonomistyrning. Detta visar sig också i relativt stora avvikelser mot budget både beträffande intäkter och övriga poster i resultaträkningen. Blekingesjukhuset har i år liksom tidigare år redovisat stora underskott. Under 2016 uppgick underskottet till -89,2 Mkr. För 2017 har budgetunderskottet accelererat under året, till -197,0 Mkr jämfört med budget. Detta är betydligt större än uppvisat underskott för 2016. Se ovanstående kommentarer kring avvikelsen mot budget innevarande år. Budgetunderskottet på -197,0 Mkr har alltså tillkommit trots ramförstärkningar om totalt 103,8 Mkr. Kostnadsutvecklingen är oroande. Landstinget behöver vidta åtgärder för att få Blekingesjukhusets budget i balans.

Budgetavvikelse BLS

4.7 Kommentarer till granskning av balansräkningen

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar har ett anskaffningsvärde på 4 264,4 Mkr (4 068,0 Mkr) och ett redovisat värde på 1 575,6 Mkr (1 539,3 Mkr).

Årets investeringar i anläggningstillgångar uppgår till 233,3 Mkr, vilket kan jämföras med 273,6 Mkr föregående år. Det finns ackumulerade nedskrivningar för Vindkraftverk på 5,0 Mkr. Försäljningar/utrangeringar har skett i anläggningsregistret med ett ack anskaffnings-

LANDSTINGET BLEKINGE REVISIONEN

värde på 36,9 Mkr under 2017. En genomgång av anläggningsregistret bör ske årligen för att säkerställa att erforderliga utrangeringar och nedskrivningar görs.

Avskrivningar är 198,1 Mkr, 9,1 Mkr högre jämfört med föregående år. Att avskrivningar är 6,3 Mkr lägre än budget förklaras av att Landstinget inte har genomfört alla investeringar enligt investeringsbudgeten. Budget för investeringar låg på 401,2 Mkr, men de genomförda investeringarna uppgick till 233,3 Mkr.

Kundfordringar

Kundfordringar uppgår enligt balansräkningen per 2017-12-31 till 79,3 Mkr jämfört med 63,8 Mkr föregående år. Kundförluster uppgår till 5,3 Mkr (4,4 Mkr fg år). Kvarvarande poster i reskontra äldre än 2017-07-01 uppgår till 2,5 Mkr, varav 0,5 Mkr är äldre än 2016-12-31. Reservering sker för osäkra kundfordringar som skickats till inkasso och inte betalats. Vi rekommenderar att rutinen för reservering av osäkra kundfordringar ses över så att alla gamla fordringar reserveras.

Kortfristiga placeringar

Placeringarna är primärt avsedda för pensionsåtagandet. Balansposten har minskat med 36,3 Mkr, från 1 480,9 Mkr till 1 444,6 Mkr. Av dessa avser 1 126,4 Mkr (1 092,7 Mkr år 2016) pensionsplaceringar och 318,2 Mkr (388,2 Mkr år 2016) avser övriga placeringar. Marknadsvärdet på pensionsplaceringarna har minskat från 1 582,4 Mkr till 1 575,6 Mkr, en minskning med 6,8 Mkr (-0,1%). Pensionsmedelsförvaltningen redovisas sedan 2015 separat i balansräkningen.

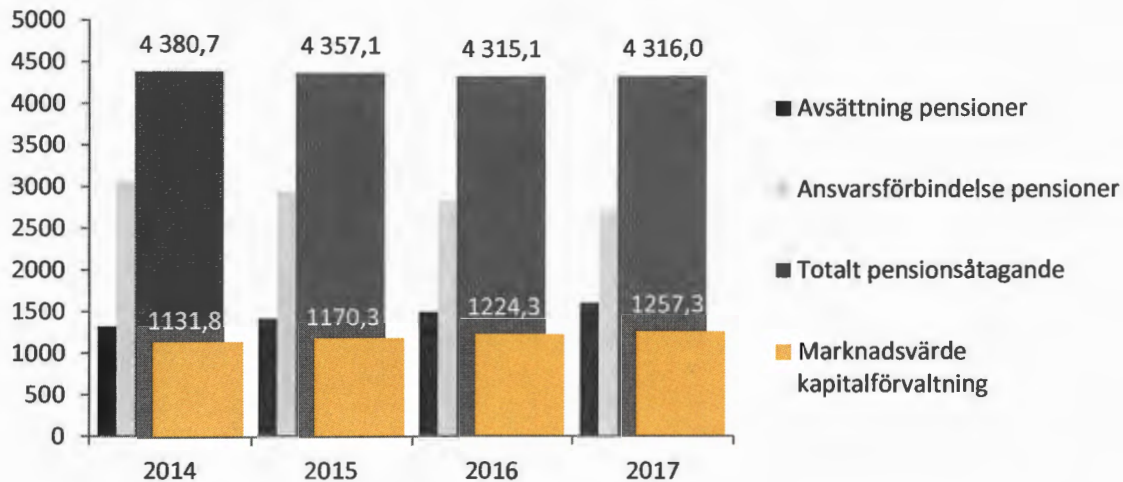
Avsättningar för pensioner

Landstinget tillämpar den så kallade blandmodellen i redovisningen av pensionsåtaganden, vilket är i enlighet med lagen om kommunal redovisning. Avsättningar för pensioner uppgår till 1 287,4 Mkr att jämföra med 1 201,6 Mkr föregående år. Tillkommer gör reserv för löneskatt om 312,3 Mkr. Dessutom tillkommer pensionsförpliktelser som redovisas under ansvarsförbindelser. Dessa uppgår till 2 716,3 Mkr (inklusive löneskatt) jämfört med 2 822,0 Mkr föregående år. Under ansvarsförbindelser redovisas främst pensioner intjänade före 1998.

Via kortfristiga placeringar har Landstinget säkrat 1 257,3 Mkr motsvarande 29% per 31 december 2017.

LANDSTINGET BLEKINGE REVISIONEN

Upplupna kostnader/förutbetalda intäkter

Landstinget har reserverat för kostnader för inköp av vård från Region Skåne och Landstinget Kronoberg. Vid uppföljning av utfall för köpt vård under fjärde kvartalet 2017 så har Landstinget Blekinge reserverat för låga upplupna kostnader för köpt vård motsvarande 2,5 Mkr, dvs. resultatet för 2017 skulle vara 2,5 Mkr lägre. Vår rekommendation är att Landstinget ser över sina rutiner för att identifiera upplupna kostnader för köpt vård.

4.8 Tvister

Landstinget har med Acrinova AB tecknat avtal om hyra av lokal för en gemensam materialdepå. Materialdepån skulle precis som nuvarande materialdepå serva Landstinget Blekinge och Region Kronoberg. Hyresavtalet har ogiltigförklarats av domstol. Trots detta har hyra debiterats vilket Landstinget anser vara felaktigt då hyresavtalet ogiltigförklarats. Landstinget har i skrivelse till fastighetsägare begärt tillbaka hyreskostnad för tid som Landstinget ej utnyttjat lokalerna.

Dessutom har ett krav på 13,8 Mkr inkommit från Invexito AB avseende utebliven vinst på hyresavtal som ej fullföljts.

Landstinget har inte beaktat några skadeståndskrav då de bestrider kravet och inte bedömer att det finns någon juridiskt hållbar grund för de framställda kraven. Upplysning om tvisten saknas i årsredovisningen.

4.9 Kassaflödesanalys

Landstinget har upprättat en kassaflödesanalys som presenteras i årsredovisningen. Kassaflödesanalysen visar på ett positivt kassaflöde för 2017 på 12,2 Mkr. Kassaflödet från den löpande verksamheten uppgår till 245,5 Mkr. Kassaflödet från investeringsverksamheten uppgår till -233,3 Mkr, vilket beror på investeringar i byggnader och inventarier.

Kassaflödesanalysen bedöms i allt väsentligt vara upprättad i enlighet med god redovisningssed och enligt samma princip som föregående år.

5. Intern kontroll

I Kommunallagen 9 kap. 9 § stadgas att revisorerna skall pröva om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

I samband med bokslutsgranskning har vi översiktligt bedömt huruvida förvaltningarna genomfört och avrapporterat 2017 års interna kontrollarbete i enlighet med Landstingets riktlinjer för intern kontroll.

Vår sammanfattande bedömning efter gjord uppföljning är att Landstinget har genomfört och rapporterat de kontrollansatser som planerats under 2017 till övervägande del. Skriftlig avrapportering har skett från respektive förvaltning där det framgår vad som är utfört, noterade avvikelser och åtgärder. Kontrollerna fungerar tillfredsställande, inga väsentliga avvikelser har noterats.

Under 2017 har kontrollplanen omfattat sex landstingsövergripande samt en eller flera förvaltningsspecifika moment. Förvaltningarna har granskat bisysslor, inköp/avtal, sekretessfakturer, representation, uppföljning av politiskt fattade beslut och uppföljning av rutiner för avvikelshantering. Sedan i fjol har Landstinget tagit bort de övergripande punkterna som bestod av intäktssäkring. Inköp/avtal är en ny övergripande punkt sedan i fjol och därutöver har förvaltningarna arbetat fram ytterligare förvaltningsspecifika moment sedan föregående år. Generellt sett är det något mer omfattande kontrollplaner än i fjol, även om variationen är stor mellan de olika förvaltningarna.

I våra uppföljande dialoger med förvaltningarnas ledning och ekonomichefer framkommer, i likhet med föregående år, att uppföljningen är tillfredsställande, men arbetet och integreringen av den interna kontrollplanen i verksamheten kan förbättras.

Vår rekommendation är att styrelse och nämnder genomför en egen riskanalys och i ännu större grad identifierar väsentliga risker inom verksamheten och uppdaterar den interna kontrollplanen utifrån riskanalysen med egna verksamhetsnära kontroller. Kontroller som fungerar bör också tas bort och ersättas med nya kontroller för att ytterligare stärka den interna kontrollen och förbättra arbetet. Detta avlämnades som rekommendation redan föregående år och vissa förbättringar har skett.

Styrelsens och nämndernas interna kontrollplaner bör på ett tydligt sätt kopplas till väl utvecklade och dokumenterade risk- och väsentlighetsanalyser som utgår från en bruttorisklista kopplad till verksamhetsmålen. Både ekonomiska, juridiska och verksamhetsmässiga risker bör beaktas.

Vår bedömning är att det föreligger en i allt väsentligt tillfredsställande intern kontroll. Vi vill dock poängtera att kommande riskanalyser bör få ytterligare genomslag i den interna kontrollen för att säkerställa att fullmäktiges verksamhetsmål uppnås.

LANDSTINGET BLEKINGE REVISIONEN

6. Fördjupade granskningar

Löpande under året har resultatet av fördjupade granskningar inom förvaltningsrevisionen förmedlats till fullmäktiges ledamöter genom upprättade rapporter. Rapporterna har även tillställts respektive styrelse/nämnd för yttrande och åtgärder. Följande granskningar har genomförts;

- Granskning av hälsovalet
- Granskning av diabetesvården
- Granskning av landstingets hantering av riktade statsbidrag
- Granskning av implementeringen av patientlagen
- Granskning av budgetprocessen
- Granskning av Landstingsservice
- Granskning av ärendehanteringens gällande materialdepån

Nedan följer en sammanfattning av respektive granskning. För utförlig redogörelse av resultatet hänvisas till respektive rapport. Rapporterna finns tillgängliga på Landstingets hemsida, www.lblekinge.se/Politik/Politisk-organisation/Revisorer/

Granskning	Resultat
Hälsovalet	Landstingsstyrelsen bedömdes styra hälsovalet i allt väsentligt på ett ändamålsenligt sätt och håller sig välinformerad utifrån regelboken. Uppföljningarna visar emellertid att vårdenheterna har svårt att leva upp till landstingets mål och hälsovalsavdelningen klarar inte att följa upp verksamheten i önskad omfattning när det gäller verksamhetsbesök. Nämnden för primärvård och folktandvård uppvisar en otillfredsställande måluppfyllelse, bl.a. när det gäller kostnadskontroll. Primärvården bedömdes även vara dåligt rustad för att ta det ökade ansvar som ingår i landstingets långsiktiga strategi. Granskningen visade även att det finns brister i samordning mellan sjukhusvård och primärvård.
Diabetesvården	Diabetesvården bedömdes i stort bedrivas utifrån de nationella riktlinjerna men det finns brister i tillgängligheten för typ 2-patienter i primärvården. Det finns även brister i likriktning av kostråd i länet och när det gäller samverkan mellan vårdcentraler och mellan sjukhus och primärvård. Nämnden för Blekingesjukhuset och Nämnden för primärvård och tandvård rekommenderades att utreda orsakerna till de olikheter som finns avseende patienternas blodfettssnivåer inom länet. Dessutom finns ett behov av att tydligare implementera landstingets vårdprogram vid vårdcentralerna.
Budgetprocessen	Budgetprocessen i de delar som vi granskat, har överlag blivit tydligare och ger i större utsträckning utrymme för delaktighet från nämnderna utifrån de förändringar som genomförts 2015-2016. Pro-

LANDSTINGET BLEKINGE
REVISIONEN

	<p>cessen utgår i högre grad än tidigare från identifierade behov i verksamheterna.</p> <p>Budgetprocessen har dock fortfarande utvecklingspotential vad gäller att säkerställa att den framtagna budgeten är trovärdig och resulterar i ett tydligt åtagande. Sambandet mellan ekonomi- och verksamhetsstyrning upplevs i flera delar begränsat. Förbättringar behövs för att dels analysera förutsättningarna för kostnadsbesparingar dels skapa en samsyn kring vilka kostnader som är påverkbara.</p>
Hantering av statsbidrag	<p>Bedömningen var att landstingsstyrelsen i allt väsentligt tillämpar en ändamålsenlig styrning av statsbidragen men nämndernas roll i denna hantering bör förtydligas. Dessutom finns ett behov av att fatta beslut om tjänstepersonernas beslutsmandat avseende statsbidragens användande. En rekommendation är att en analys genomförs av vilka kostnader som är förenade med erhållandet av statsbidrag.</p>
Landstingsservice	<p>Ett flertal brister konstaterades när det gäller relationen mellan Landstingsservice och kärnverksamheten samt gällande effektivitet. Forumen för samverkan fungerar inte i önskvärd utsträckning, respektive aktörers roller och ansvar i leveransprocessen är otydliga och skapar merarbete och uppföljning av leveranssäkerhet och ledtider bör förbättras. En rekommendation är att genomföra en utvärdering av rådande styrmodell.</p>
Patientlagens implementering	<p>Den sammanfattande bedömningen var att landstinget vidtagit adekvata åtgärder för att i linje med lagstiftarens viljeriktning stärka patientens ställning. I verksamheten bejakas intentionerna i patientlagen men förutsättningarna för att förverkliga dessa är inte tillräckliga då de kräver tid och resurser.</p>
Granskning av ärendehantering gällande materialdepån	<p>Den sammanfattande bedömningen var att ärendehantering gällande materialdepån inte har varit ändamålsenlig. Bedömningen grundar sig främst på bristfällig beredning genom att underlagen inte har varit tillräckligt omfattande och att landstingsstyrelsen inte har utövat tillräcklig styrning och uppföljning av ärendet.</p>

7. Sammanfattande bedömning

Efter granskningen av årsredovisningen för 2017 är det vår uppfattning:

- Årsredovisningen har, i allt väsentligt, upprättats i enlighet med den kommunala redovisningslagen och god redovisningssed.
- Vi bedömer att årsredovisningen ger en rättvisande bild av Landstingets resultat 2017 och ställning per 2017-12-31.
- Årets resultat -77 Mkr innebär en negativ avvikelse mot budget på 105,2 Mkr. Enskilda nämnder visar betydande avvikelser. Kostnadsutvecklingen för Landstinget är oroväckande.
- Det redovisade balanskravsresultatet för 2017 uppgår till -61,8 Mkr. Landstinget har ett kvarvarande balanskravsresultat från 2015 på -8,9 Mkr som behöver återställas senast 2018. Landstingen Blekinge har ett balanskravsresultat för 2017 på -61,8 Mkr som behöver återställas senast 2020. Vi uppmanar att landstingsfullmäktige, i enlighet med KL 8 kap. 5a§, beslutar om en åtgärdsplan för återställande av balanskravsunderskottet från 2017.
- Generellt redovisas tillfredsställande måluppfyllelse på nämnds nivå. Sammantagna utfall för respektive målområde kommenteras, såväl för övergripande målområde som sammantaget. En sammanfattande slutsats görs om att Landstinget inte nådde 48% av målvärdena och därmed inte nådde målen. Sammantaget bedömer vi därför att resultatet enligt årsredovisningen inte når upp till de finansiella mål och verksamhetsmål som fullmäktige uppställt.
- Den interna kontrollen bedöms i allt väsentligt fungera tillfredsställande. Styrelse och nämnders riskanalyser bör dock i ännu större grad identifiera de väsentliga riskerna inom verksamheten varefter den interna kontrollplanen uppdateras utifrån riskanalysen.

Karlskrona den 26 mars 2018

Jeppe Johnsson
Ordförande

Ingeborg Braun
Vice ordförande

Bo Nilsson

Tyrone Svärth

Peter Wäld